

Osebnostne zadeve

—i Imenovanje učiteljev. Z odlokom prosvetnega ministra so nastavljeni za učitelje naslednji abiturienti: Andrej Strukelj v Poddlici, srez Kranj; Josip Potisk v St. Lambertu pri Litiji; Franc Agrež pri Sv. Gabrijelu, srez Novo mesto; Ivan Rupert v Skornem, srez Gornji grad; Terezija Ogrin v Starem bregu, srez Kočevje; Francka Grudner v Svetlem potoku, srez Kočevje; Adolf Senegačnik v Primskovem, srez Litija; Jože Kozorog v Lazah, srez Logatec; Ervin Rottmann v Sebeborcu, srez Murska Sobota; Nada Gajšek v Rakovcih, srez Konjice; Emil Hameršček v Konjicah, srez Litija; Mira Kolšek v Razborju, srez Slovenjgradec; Ferdo Skok v Prežganju, srez Litija; Martin Kuharič v Zabrdu, srez Kranj; Adolf Grum pri Sv. Miklavžu, srez Slovenjgradec; Fran Grunt v Benici, srez Dol. Lendava; Miron Milič v Dragi, srez Metlika; Zoran Hudales v Rajhenau, srez Kočevje; Avgust Spendl v Pincah, srez Dol. Lendava; Fran Jandl v Zagodju, srez Črnomelj; Hermina Potočnik v Cepļah, srez Črnomelj.

—i Napredovali so učitelji(-ce) v VIII. skupino: Cilenshek Vincenc iz Slovenjgradca; Dworsky Olga iz Pöddertka; Kalan Marija iz Zapotoka.

—i Premeščeni so: Antonija Colnar iz Gornje Pirnice v Črnuče, Marija Klanjšnik iz Blance v Kapelo, Fran Berden iz Gornje Šiške v Senožeti in Eleonora Krkoč iz Vrhniške v Ligojno.

Učiteljski pravnik

—§ Nekaterim blagajnikom krajevnih šolskih odborov še vedno niso dovolj pojasnjena navodila za opremo letnih obračunov, zato pojasnjamo na mnoga vprašanja sledeče:

1. Za uslužbeni davek je odtegniti pri vsakokratnem izplačilu od 1. aprila 1932. dalje za stanarino, kurivo, nagrade poslovojni, blagajniku, katechetu, po čl. 95. zak. o neposr. davkih.

Po lestvici (gl. »Službeni list« od 15. marca 1928., števil. 26.) se odtegne uslužbenega davka od prejetega zneska

od	do	200 Din	4 Din
201	300	6	6
301	400	9	9
401	500	11	11
501	600	14	14
601	700	17	17
701	800	20	20
801	900	23	23
901	1000	27	27
1001	1100	31	31
1101	1200	35	35

i. t. d.

Od mesečne stanarine 150 Din je odtegniti 4 Din uslužb. davka.

Po okrožnici dravske finančne direkcije v Ljubljani št. 161.452/3—551/2 ex 1932. od 29. novembra 1932. so dolžne občine odtegniti učiteljskemu uslužbenemu davek od vrednosti stanarin (prejete stanarine v gotovini ali pa od vrednosti naravnega stanovanja) za čas od 1. aprila 1932. dalje.

—§ Periodski povišek pripada po dejansko prebitih (3—9) letih službe v dotični skupini — važna razsodba Drž. sveta. — Na tožbo Glavne kontrole proti rešenju kr. banke uprave IV. No. 6837/32, s katerim je bila priznana učiteljski I. T. 2. periodska povišica VI. položajne skupine z 11. aprilom 1932., je državni svet z razsodbo Br. 26.322/32 z dne 5. sept. 1932. razveljavil osporeno rešenje iz nastopnih razlogov:

Na morje!

V nizu nacionalnega udejstvovanja se je slovensko učitelstvo z veliko vnemo lotilo tudi nerednega narodno obrambnega vprašanja Jadranske straže. Mladina je sledila njegovemu klicu in redke so še danes slovenske šole, koder bi bil Podmladek Jadranske straže nepoznan. Okoli 50.000 mladih čuvarjev našega morja se pod vodstvom zavednega učiteljskega vodstva za jugoslovanski Jadran. Sekcija PJS je svoje Podmladke že z okrožnicami opozorila, kako je mogoče v vsakem kraju urediti članarino mladih stražarjev z dohodki prirediteljev. Nikogar ne gledajo odrasli na odrju raje kot deco in brez gledaliških iger in akademij danes že ni več šole v banovini. Mnogo je šolarjev in šolaric, ki bi hoteli v kolo PJS in tem minimalna članarina ne sme biti ovira. S skupnim delom naj poskrbe vsi za skupnost in uspeh je zagotovljen. Saj je ves denar, ki ga Podmladek zbere, njegova last in ga uporabi sam v smislu pravilnika PJS.

Le nekaj mesecev nas še loči od največjega sedanjega načrta sekcije PJS: izleta na morje! Vsak Podmladak in vsaka Podmladkarica mora v teku svojega šolanja vsaj enkrat na naše morje. Prvi že letošnjo pomlad, t. j. vsekakor v tekočem šolskem letu.

Stoteri bodo užiti zanje tam doli. Oko se jim bo orosilo od sreče, ko bodo uzrli pred seboj neskončno morsko plan, vzradoščeno uho jim bo zamaknjeno prisluškovalo večni popevki bisernih valov, ki bodo ljubkaje božali njihova vzhajena telesa in preko katerih bodo drčali na ponosnem jugoslovenskem brodu. Tedaj šele bodo vzljubili Jadran z vsem žarom svojih mladih duš in z vsem svojim bitjem.

Navajajmo deco k zbiranju izletnih prispevkov! Zrno do zrna, veliko bo zadoščenje

Po § 52. U. Z. se dobivajo periodske povišice po vsakih treh letih učinkovite službe prevedene v dotični skupini.

Gdč. J. T. je dobila I. skupino II. kategorije odnosno VI. položajno skupino z ukazom z dne 30. maja 1926. leta s pravico do teh prejemkov od 1. aprila 1926. leta. Proti temu ukazu se je pritožila Glavna kontrola na osnovi čl. 106., odst. 2., zakona o uradnih iz leta 1923. in Državni svet je s svojo razsodbo br. 32.160/27 od 16. decembra 1927. leta uničil ukaz iz istih razlogov. Ministrstvo prosvete je izvršilo razsodbo Državnega sveta s tem, da se je skupina računala od dneva podpisa ukaza t. j. od 30. maja 1926. leta, s prejemki pa od 1. junija 1926. leta.

Ker se računa I. skupina II. kategorije odnosno VI. položajna skupina od 30. maja 1926. leta, tedaj ni imela J. T. na dan 11. aprila 1932. leta, ko ji je bil priznan 2. periodični povišek, 6 let učinkovite službe v skupini, zato je rešenje nepravilno in se uniči.

—§ Tovariš pripravnik, ki se je poslavljajal, odhajajoč na prvo službo, mi je dejal: »ko dobim prvo plačo, naročim takoj »Roč. katalog«, ki mi bo dober spremljevalec in svetovalce. Kako naj bi bil brez tega pripomočka, saj ga ima vsak učitelj.« Tako bi moralo biti, a se dobe še nekateri, ki žrtvujejo raje večje vsote na prejemkih, a le prihranijo 17 Din za Roč. katalog.

Mladinska matica

Januarska številka »Našega roda« izide v nekaj dneh s prav bogato vsebino. Prosimo cenj. poverjenike, da čim prej zberejo naročnino in jo pošljejo upravi. Zaradi božičnih počitnic se dogaja že več let zaporedoma, da prav pri januarski številki število naročnikov »Našega roda« občutno pade. Ta pade povzroča M. M. veliko materialno škodo, ki gre v tisoče. Vsi, ki se zavedajo velikega kulturnega dela te naše ustanove, bodo gotovo zastavili vse svoje moči in vpliv, da se ta pade naročnikov letos prepreči.

Ker ponatisnemo 3. številko »Našega roda«, prosimo šole, ki še niso naročile ali pa, ki želijo še nekaj izvodov te številke, da nam to nemudoma javijo zaradi naklade.

Popolnoma razprodane publikacije M. M.: Kresnice I — London: Zgodbe z Južnega morja, Skulj: Sadjarčki, Kresnice III., Seliškar: Rudi, Rehar: Vijolica Vera, Erjavec: Pod grajskim jarmom, Grimm: Mizica, pogrni se! Deržaj: Življenje hudobne kavke Kats, Bevk: Lukec išče očeta, Hafnerjeva: Botra z griča, Ribičič: Mihec in Jakec, »Naš rod« letnik III.

O Magajni in njegovem »Brkonju Čeljustniku« je prinesla dolgo negativno kritiko zadnja številka »Sodobnosti«. Kritič J. Vidmar ne trga samo Magajnovu pravljico, ampak — v nasprotju z vsemi dosedanjimi ocenami drugih listov in revij — zanikuje tudi vrednost Jakčevih ilustracij.

Moramo pa priznati, da otroci Magajnovu pravljico prav radi berejo. Poleg slikanice »Za veselo in žalostne čase« in »Miklavževe noči« so pokupili starši za svoje otroke o praznikih največ izvodov knjig »Brkonje Čeljustnika«. — Delo izhaja tudi — kot že enkrat omenjeno — v prevodu Zivojina Cvetkoviča, znanega srbskega mladinskega pesnika, v Jugoslovenčetu, ki prinaša tudi originalne Jakčeve ilustracije. — S to knjigo začne izdajati Jugoslovenčete svoje redne publikacije.

in naša ideja se bo učvrstila, da je ne izkorenini najhujši nasprotnik.

V kratkem prejmejo vsa poverjeništa PJS načrte izletov na morje s troškoviški, sledile bodo od strani sekcije PJS podrobne tozadevne objave. Le pridno na delo!

Mladino na morje! Saj sta baš mladina in morje naša bodočnost!

Čehi in njihov odnos do otrok pa lutkarstvo

Če pride naš človek na Češko, posebno še v Prago, mu takoj vzbudi pozornost skrb, ki jo Čeh posveča otrokom. Hodiš po parku in naenkrat opaziš na zelo vidnem prostoru lepo, mrežasto ograjo. Pri nas bi tak prostor krasila fontana ali pa skupina gred s pestrim cvetjem. Ne tako v Pragi. Tam ima vsak večji park otroško igrišče, kjer se otrokom ni treba bati hudega paznikovega pogleda. Greš dalje pa prideš do paviljona, kjer se otrok lahko napije toplega ali mrzlega mleka in je preskrbljeno tudi za prigrizek.

Otrokom je Češkoslovaška olajšala učno snov s tem, da je kot ena prvih evropskih držav uvedla v šole radio.

Praga ima velikansko otroško knjižnico in čitalnične prostore s primernimi knjigami in časopisi. Poleg ima mesto mnogo otroških vrtec. So to predvsem češki, pa tudi francoski, angleški, nemški in drugi otroški vrtec, ki imajo namen, naučiti otroka dotičnega jezika. S tem, da je otroški vrtec n. pr. francoski, še ni rečeno, da morajo hoditi tja samo otroci francoskih rodbin. Prav tako pošiljajo v francoske vrtece svoje otroke Čehi in drugi, da se otroci naučijo francoski itd.

Otroškega vrta pa si ne moremo misliti brez lutkovnega odra, najsi bo prirejen za

Naša gospodarska organizacija

—g Mesto cvetja na grob tov. Antonu Brumu je daroval tov. Vomer Učit. domu v Mariboru znesek 100 Din. Tov. Tušak pa je nabral v vlaku med učiteljstvom, ki je spremlilo dragega pokojnika k zadnjemu počitku 88 Din. Kdo bo še na tak primeren način počastil uglednega tovariša?

Učiteljski pevski zbor JUU

OBCNI ZBOR PEVSKEGA ZBORA JUU.

—pev. Dne 4. t. m. ob 10. uri je imel pevski zbor JUU izredno zborovo skupščino. Zanimanje za zbor je bilo veliko, saj se je istega udeležilo okrog 60 članov.

Uvodoma je tov. predsednik pozdravil navzoče, želeč vsem srečno novo leto. V svojem govoru omenja napore upravnega odbora, ki jih je imel s konsolidacijo zbora. Prečita dnevni red in prosi navzoče, naj bodo v izvajanjih stvarni, na višini, da spoznajo in upoštevamo delo in žrtve, kakor tudi da objektivno ocenimo morebitne pogrške.

Nato poda tajnik izčrpno poročilo o delu upravnega in artističnega odbora za čas od banovinske skupščine do konca leta 1933. To poročilo dopolni tov. predsednik artističnega odbora.

K. debati se priklase številni člani, kateri stavijo nekatere umestne predloge, predvsem take, ki se tičejo konsolidacije zbora.

O gospodarskem stanju zbora poroča tovarišica blagajničarka. Po dolgi debati se sprejme sklep: Število članov U. P. Z. bodi maksimum 70.

Za tem se preide k dvema točkama dnevnega reda, ki se tičejo nadaljnjih nastopov. Da se omogoči vsaj še en nastop v tej sezoni, se sprejme sledeči predlog: Članstvo se odpoveduje za en tečaj povrnitvi stroškov, ki se jih je do sedaj izplačevalo, ker zbor ne razpolaga s sredstvi in mora kriti stare obveze. O izjemah sklepa upravni odbor.

Pri naslednji točki je bil sprejet pravilnik UPZ z nekaterimi korekturami.

Pri zadnjih dveh točkah se je najprej razpravljalo o vprašanju pevovodje, nato so se obravnavale zadeve internega značaja.

Ko zaključil tov. predsednik okrog 18. ure izredno skupščino, se ponovno zahvali celokupnemu članstvu in da nasvete, katere bo upravni odbor pri svojem nadaljnjem delu upošteval.

PEVOVODJEM MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV.

Spomladi bo obhajal »Trboveljski slavček« svoj 100. nastop, ki ga namerava prirediti pod okriljem UPZ v Ljubljani, in sicer v nedeljo popoldne 3. junija s sodelovanjem drugih mlad. pevskih zborov. Vabimo vse mlad. zbere iz dravske banovine, da se priklase do konca februarja k sodelovanju. V načrtu je, da nastopi vsak zbor z 2. točkama in vsi skupaj tudi z 2. točkama. Skupne pesmi bo izbral tov. Suligoj in jih dostavil prigrashnim. Po prigrashitvi dobe zbori tudi druga natančnejša navodila od pevovodje Trboveljskih slavčkov, ki ima v rokah artistično in organizacijsko delo. S prigrashitvijo prosimo, da po možnosti že sedaj javite skladbe, katere namerava zbor izvajati. Želja je, da zbori nastopijo s sodobnimi skladbami ali priredbami narodnih pesmi, ki so in bodo izšle v mlad. glasbeni reviji »Grljici«. Vsa dela Grljice so sposobna za vsak koncertni oder. Prireditelvi naj bo: Revija mladinskih pevskih zborov s sodobnim sporedom!

Vse mlad. zbere prosimo, da pošljejo na podpisano upravo tudi sezname do sedaj iz-

ročne lutke ali za običajne (z nitkami). Razlika je v tem, da se igra z ročnimi lutkami pod sceno, dočim je pri navadnih lutkah baš obratno. Pri ročnih lutkah so težkoče s kulisami, ker tak oder nima tal. Ročna lutka ima samo glavo, telo ji izpolnjuje igračeva roka, ki se skriva pod lutkino obleko. Prvi in tretji prst tičita v lutkinih rokavih, kazalec pa v vratu. Radi tega je zgornje telo ročne lutke silno gibčno. Pri nas se z ročnimi lutkami ne igra, tembolj pa n. pr. v Franciji. Na ljubljanskem kongresu Unime je prikazal francoski delegat Paul Jeannele tipično igro z ročnimi lutkami. Na Češkem je ta vrsta lutkovne scene prodrla že zelo daleč in prav otroški vrtec ji gojijo v veliki meri.

Na Češkoslovaškem je lutkarstvo zelo visoko razvito, posebno v Pragi je doseglo sijajno izpolnjenost. Številke ne povedo mnogo, ker ne povedo, kakšna so ta gledališča. Dokler nisem videl praških lutkovnih odrov, sem bil z našimi čisto zadovoljen. Nisem pomislil, da bi bilo dobro to ali ono izboljšati, sedaj pa vidim, koliko nam še manjka.

Na Češkem ima skoro vsako sokolsko društvo svoj lutkovni oder. Tudi pri nas imajo sokolska društva skoro monopol nanje, in prav v zadnjem času postaja pri nas lutkarstvo vprašanje aktualno. Zdi se mi, če je v lutkarstvu mogoče doseči višek, ga bodo Čehi kmalu dosegli. Ponudila se mi je prilika, da sem si ogledal nekatera glavna praška lutkovna gledališča. (O posebnosti posameznih gledališč bo še govor.) Ko človek vstopi deset minut pred začetkom predstave v poslopje, se mu zdi, da bo videl priljubljeno igro v našem gledališču. Ljudje prihajajo trumoma, toda zelo bi se motil, kdor bi pričakoval, da bo videl samo otroke, tu in tam v spremstvu svojih mamic. Ne, odrasli prav tako najdejo razvedrila kot otroci. Igra se tri- do štirikat na teden in to ob razprodanih dvorani.

vajanih mlad. del (sporede) na samostojnih koncertih ali sodelovanj (datume in kraje), ker bo istočasno razstava naše produktivne in reproduktivne mlad. glasbene literature; po možnosti tudi fotografije zborov s podatki (fotografije se vrnejo).

Pripominjamo, da bo v istem času trajal velesjem, kar bo pridobitev za pevce, posebno iz oddaljenih krajev.

Uprava mlad. pevskega zbora »Trboveljskih slavčkov«.

Šolski radio

SOLSKI RADIO V SLUŽBI VZGOJE

Ze pred leti, ko je prvič padla beseda o šolskem radiu, sem bil mnenja, da mora taka institucija zavzeti poleg izobraževalne tudi vzgojno smer. Pedagoški študij, tako teoretični kakor tudi praktični, me je privedel do spoznanja, da je treba pri vzgoji delati v dve smeri. Roditeljem in vzgojiteljem je treba povedati, kako naj vzgajajo, da bo njihovo delo uspešno, gojencem pa je govoriti o samovzgoji. To je povsem naravno! Vzgojitelj more res uspešno delati le, če pozna gojenčovo dušo. Če vzgojitelj izbira nepravna sredstva, ne more uspeti. Gojencu pa je govoriti o samovzgoji, t. j. gojence naj sam popravi na sebi, kar so vzgojitelji zakrivali na njegovih napakah, ozir. kar mu je narava slabega pustila v dediščino.

Tudi svetovni pedagog T. W. Förster je upošteval to dejstvo. Najbrže ga je vodila kaka podobna zamisel, ko je pisal knjigi »Lebenskunde« in »Lebensführung«. Prvo za vzgojitelje, drugo za gojence, obe pa imata mnogo, skoro dobesedno istih sestavkov, samo izhodišče je drugo.

Isti princip je zavzel tudi naš osek za šolski radio. Ljubljanska oddajna postaja ima že več let v svojem večernem programu vzgojne cikle, ki so zdaj bolj znanstvene, zdaj bolj poljudne vsebine. Tudi komisariat pri naši postaji je z novo uvedel take cikle in ljudstvo mu bo hvaležno za to.

Vzporedno z večernimi vzgojnimi predavanji, ki so vse bolj za vzgojitelje (»Lebenskunde«) je naš osek uvedel v šolskem radiu vzgojna predavanja za mladino (nekako »Lebensführung«). Zdi se mi, da je to zelo velkopotezna zamisel.

Slovenci smo majhen narod, ki si žal ne moremo privoščiti toliko literature, kot jo imajo naši sosedje. Imamo pa svojo »Kukavico«, ki naj nam posreduje ono, česar bi brez nje sploh ne imeli.

Zato smem upravičeno svetovati, naj ne brskiramo dela našega odseka, naj nikar besede, govornice v mikrofon, ne hite mimo ušes! Radi poslušajmo oddaje, ki jih v težkem delu pripravljajo naš osek in pridobivajmo novih šol v krog radijskih amaterjev!

—r XIV. teden. V torek dne 16. januarja bo govoril g. Sicherl Janko »O smučanju« po sledečem razporedu: 1. Uvodna beseda. (Vreme, sneg in maže.) 2. Smučarska tehnika v zvezi z gimnastičnimi vajami. (Podrsavanje, pluzni kristijanija, škarje, sunkoviti kristijanija.) 3. Smučarski izleti. — V petek dne 19. januarja bo nadaljeval g. Josip Lapajne predavanje o »Posavju«. Pripravite zemljevid Jugoslavije!

—r Kmetijska radio predavanja. V nedeljo dne 14. januarja ob 7. uri 45 minut: Agrarna kriza; g. ing. Pirc Alfonz. Ob 16. uri: Kisanje krme; g. ing. Sadar Vinko.

NA DELO ZA NAŠE DOMOVE! VSA NAROČILA POTOM UGP.

Češka lutkovna literatura je zelo velika. Glavni lutkovni delavci se zbirajo okoli mesečnika »Loutkář«, čigar duša je častni predsednik Unime (Union internationale des marionnettes) dr. Jindřich Veselý, ki list urejuje. »Loutkář« je oficijelno glasilo Unime in obenem osrednje glasilo češkoslovaškega lutkarstva. List izhaja že 20 let v Pragi in je bogato ilustriran. Vanj ne pišejo samo Čehi, ampak lutkarji vsega sveta in to o najrazličnejših temah. Poleg tega imajo veliko strokovno literaturo. V novem času se je izborna uveljavil František Jirásek s svojimi tremi knjigami: Lutkarski priročnik, Odkritje lutkovnih skrivnosti in Stavba, osvetlitev, režija lutkovnega odra. To so knjige, v katerih je zbrán ves material, ki je potreben za hitro in natančno spoznanje lutkovne umetnosti. V njih se uvede lutkar v izdelovanje lutk, njihovo oblačenje, režijo, lutkarške trike, osvetlitev, tehniko, odrske efektizdelovanje, revizijo, skratka v vse, kar mora lutkar poznati. Vse tri knjige so tudi ilustrirane. Letos so izdali dr. Veselý, dr. Malík, Sojka-Sokolov in Skala seznam 250 priporočljivih lutkovnih iger. Vsaka igra ima spisek potrebnih lutk in dekoracij ter kratko vsebino. Igre so razdeljene v šest razredov — od iger za najmlajše do iger za odrasle. Razen tega so zelo pregledno razdeljene po vsebini v razbojniške, zgodovinske, priložnostne itd.

Na Češkoslovaškem lutkarstvo nima ovir. Postalo je nekaj narodni sport. Pred vojno in tudi med vojno je češki »Kašpárek« budil narodno zavest in se tako uspešno uveljavil tudi v politiki.

Jugoslovanski lutkarski savez s sedežem v Ljubljani je stalno v zvezi s češkimi lutkarji, ki mu pošiljajo vso literaturo. Interesenti si jo morejo izposoditi ali kupiti, o čemer daje informacije savezno tajništvo (Lojze Počivavnik, Ljubljana, Resljeva c. 28).

Urbančič Boris.